

| | |
|--|----|
| Valeriana (kozlík) | 2 |
| Viciaceae (vikvovité) | 1 |
| Indeterminata (neurčené) | 29 |
| Pteridophyta (kapradňorosty) | |
| Polypodiaceae (kapradiny) | 6 |
| Rhizopoda (kořenonožci) | |
| Arcella | 5 |

Literatura

- Erdtman, G. 1943: An Introduction to Pollen Analysis, New York.
- Fægri, K. et al. 1964: Textbook of Pollen-Analysis. Copenhagen.
- Jankovská, V. 1983: Výsledky pylové analýzy sedimentu ze středověké studny v Mostě, PA LXXIV, 519-523
- Jankovská, V. 1985: Pylová analýza vzorků z odpadních jímek středověkého Mostu, AR XXXVII, 644-652
- Jankovská, V. 1987: Netradiční interpretace pylových spekter ze středověké Prahy, AR XXXIX, 475-480
- Jankovská, V. et Kratochvílová, I. 1988: Das Überdauern von Pollenkörnern an reifen Getreidesamen: Beitrag zur Präzisierung einer Interpretation der Pollenanalytischen Ergebnisse, Folia Geobot. Phytotax. 23: 211-215
- Overbeck, F. 1958: Pollenanalyse quartärer Bildungen, in: Freund, H. et al.: Handbuch der Mikroskopie in der Technik, Frankfurt/Main, 325-410

Ptáci z raně středověké zásobní jámy z Berouna-Králova Dvora

Jiří Mlíkovský

Abstract

A medieval midden (9.-10. century) near Beroun, Central Bohemia yielded 44 identifiable avian bones, which belonged to two species: domestic hen (MNI = 3; probably 1 adult male, 1 subadult male, 1 adult female), and (? domestic) duck (? mallard).

Úvod

Níže pojednané zbytky ptáků byly nalezeny v objektu č. 2 u silnice D5 mezi Berounem a Královým Dvorem, t.j. v odpadní jámě z 9.-10. století (doba středohradištní). Materiál byl sesbírán dr. V. Matouškem v říjnu 1988 a je uložen ve sbírkách Laboratoře evoluční biologie ČSAV v Praze. Kostí byly měřeny podle van den Drieschové (1976). Minimální počty jedinců byly určeny podle Graysona (1984). Anatomická nomenklatura je podle Baumela et al. (1979).

Systematický přehled

Celkem bylo nalezeno 44 určitelných zbytků ptáků, náležející dvěma druhům.

Kur domácí (Gallus gallus f. domestica): 1 lebka (okcipitální fragment), 1 mandibula (fragmentární), 1 sternum (přední část), 3 pelvis (fragmety), 2 clavicularae (fragmentární), 1 scapula

dex. prox., 5 coracoidea (3 sin., 2 dex.), 4 humeri (2 sin., 1 dex.), 4 ulnae (1 sin., 1 sin. prox., 3 dex.), 4 radii (2 sin., 1 dex., 1 dex. dist.), 1 carpometacarpus dex., 5 femora (2 sin., 3 dex.), 5 tibiotalari (3 sin., 2 dex., 1 dex. prox.), 2 fibulae (1 sin., 1 dex.), 3 tarsometatarsi (1 sin., 2 dex.); MNI = 3. Míry jsou uvedeny v Tab. 1.

Kachna ? domácí (*Anas cf. platyrhynchos f. domestica*): 1 radius sin. prox. (rozměry: 4,9 x 5,3 mm); MNI = 1.

Diskuse

Kur domácí je nejhojněji nalézáným ptákem ve středověkých odpadních jámách střední Evropy (viz Thesing 1977). Zbytky nalezené v objektu č. 2 patří minimálně třem jedincům. Vzhledem k vyrovnaným počtům kostí je přitom pravděpodobné, že se skutečně jedná právě o tři osoby, nikoliv více. Podle odlišné velikosti kostí soudě, jedná se o 2 kohouty a 1 slepici. Abraze na koncích dlouhých kostí pak dovolují usuzovat, že slepice a 1 kohout byli plně dospělí, kdežto druhý kohout byl sice již plně vzrostlý, nicméně ještě subadultní. Velikostí (Tab. 1) se tyto jedinci nikterak nelišili od ostatních nálezů kura domácího ze středověku střední Evropy (Waluszewska-Bubien' 1965, Nogalski 1975, 1984, Krupka 1978, Wolf 1978, Teichert 1979).

Nálezy kachen ve středověkých odpadních jámách jsou sice podstatně méně hojné než nálezy kura domácího, ani tak však nejsou ničím vyjímečným (srov. Bochen'ski 1983). Proximální konec radie je u ptáků málo diagnostický element, který v našem případě nedovoluje ani bezpečné určení druhu, ani zjištění, zdali se jednalo o jedince divokého nebo domácího.

Literatura

- Baumel, J. J., A. S. King, J. E. Breazile & H. E. Evans (Eds.) *Nomina anatomica avium*. London: Academic Press.
- Bochen'ski, Z. (1983) Water and marsh birds from Polish archaeological sites - their status and interpretation. In: C. Grigson & J. Clutton-Brock (Eds.): *Animals and archaeology: 2. Shell middens, fishes and birds*: 143-149. Oxford: BAR.
- van den Driesch, A. (1976) *Das Vermessen von Tierknochen aus vor und frühgeschichtlichen Siedlungen*. München: Institut für Paläoanatomie, Domestikationsforschung und Geschichte der Tiermedizin der Universität München.
- Grayson, D. K. (1984) *Quantitative zooarchaeology*. Orlando: Academic Press.
- Krupka, A. (1978) *Morfologia kos'c'a kury domowej na podstawie wczesnos'redniowiecznych materialo'v archeologicznych z terenu Slaska*. Diss., Univ. Wrocław.
- Nogalski, S. (1975) *Morfologia kos'c'a wczesnos'redniowiecznej kury domowej (Gallus gallus domesticus) Pomorza Zachodniego*. Mater. Zachodnopomor. 21: 245-320.
- (1984) *Szczatki ptako'v wczesnos'redniowiecznych Pomorza*. *Wysza Szkoła Pedagogiczna w Szczecinie*, Rozpr. i Stud. 64: 1-113.
- Teichert, L. (1979) *Tierknochenfunde aus dem altslawischen Burgwall bei Wiesenau, Kr. Eisenhüttenstadt*. Veröff. Mus. Ur- und Frühgeschichte (Potsdam) 12: 167-218.
- Theising, R. (1977) *Die Grössenentwicklung des Haushuhns in vor- und Frühgeschichtlicher Zeit*. Diss., Univ. München.
- Waluszewska-Bubien', A. (1965) *Szczatki kostne kury wczesnos'redniowiecznego Opola i Wrocławia*. *Silesia Antiqua* 7: 226-263.
- Wolff, P. (1978) *Tierreste aus einer spätmittelalterlichen Abfallgrube*. Sitzungsber. Österr. Akad. Wiss. (Phil. - Histor. Kl.) 334: 41-45.